

Anneke van Spaandonk

**Van liefde
en verlies
naar kracht**

*Een weg vinden
na het overlijden van
mijn grote liefde*

Voorzijde omslag

Deze foto is gemaakt tijdens onze camino in Portugal. Ik wandelde met Guusje van Porto naar Santiago de Compostella. Om een weg te vinden zonder mijn grote liefde en ons steeds meer te realiseren dat Edu gestorven is.

Achterzijde omslag

De Koru staat symbool voor het ontrollen van een nieuwe tak van een varenplant, binnen de bescherming van het oudere blad. Het symboliseert een nieuw begin, groei en kracht. De gesloten cirkel van de Koru staat voor het eeuwige leven en het altijd in beweging blijven. De krul die naar binnen gaat verwijst naar het terugkeren naar de kern. Wie ben jij, wat is echt belangrijk voor jou, hoe wil je dat je leven eruitziet. Dat zoeken we uit tijdens onze brain-dates ontmoetingen van lichaam en geest. Het symbool komt uit Nieuw-Zeeland, waar het veel gebruikt wordt door de Maori.

1ste Druk: 8 december 2024
©2024 Anneke van Spaandonk

Foto voorzijde: Anneke van Spaandonk en Guusje - op weg naar Santiago
Foto achterzijde: De Koru is een symbool van de Maori's

Ontwerp & opmaak: Ton Paulissen
Druk en uitgave: Brave New Books

ISBN: 9789465126821

Dankwoord

Allereerst gaat mijn dank uit naar mijn lief Edu. Ik ben tweeënehalf jaar zielsgelukkig met jou geweest. Je bracht me op de toppen van geluk, waar ik het bestaan niet van wist. Dankbaar ben ik, dat je me zo'n prachtige liefdeservaring hebt gegeven. Door jou geloof ik weer in de liefde. Ik ben dankbaar dat we elkaar het vertrouwen in de liefde terug hebben gegeven. En daarmee het cadeau van een gelijkwaardige, harmonische liefdesrelatie op zielsniveau. En ik ben dankbaar dat ik je zo'n gelukkige laatste levensfase mocht geven.

Dankjewel dat je voor Guusje de vader was waar ze zo naar verlangde. Dankjewel dat je ons een gezinsleven gaf. Het heeft ons allemaal zo goed gedaan. Rust zacht, mijn lief. Ik bid voor je dat je je weg vindt in het hiernamaals en dat je gelukkig bent. We zijn voor altijd verbonden met elkaar. Een voor eeuwig houden van. We zien elkaar terug wanneer het mijn tijd is om te gaan; dat is zeker.

Dankjewel Guusje (mijn dochter) voor je steun, liefde, knuffels en geduld. Dat je verduurd hebt dat ik niet het gezelligste gezelschap was als ik boos was en me verdrietig voelde. Dankjewel voor de ruimte die je me gaf om dit boek te schrijven. Dankjewel voor je energie en doorzettingsvermogen om samen met mij de pelgrimstocht te lopen van Porto naar Santiago de Compostella om Edu te herdenken en samen te rouwen. Ik vind het heel bijzonder en prachtig dat we dit samen hebben ervaren. Ik houd zielsveel van jou.

Dank familie, vrienden en kennissen voor alle steun. Het was meer dan ik me had kunnen voorstellen. Jullie hebben me laten voelen dat ik er niet alleen voor sta. Ik voelde en voel me gedragen.

Dankjewel Simon en Anthony (zonen van Edu) en familie en vrienden van Edu dat jullie mij geholpen hebben om een compleet verhaal over Edu te schrijven. Jullie deelden ervaringen en verhalen en zo heb ik er nieuwe herinneringen van mijn lief bij gekregen. Zo kon ik kennismaken met de negenvijftig jaar die hij leefde voor we elkaar kenden.

Dankjewel Simon en Anthony voor de steun en zorg voor jullie vader in zijn moeilijke tijden. Dankzij jullie zorg en die van jullie moeder, familie en vrienden kon hij zich herpakken en is hij weer in zijn kracht gekomen. Hij was zo trots dat jullie zijn zonen waren en dat jullie betekenisvolle mannen zijn geworden. Hij sprak altijd met zoveel liefde over jullie. Dankjewel Levi en Don. Door jullie is Edu opa geworden. Hij was apetrots en stapelgek op jullie en hield zielsveel van jullie.

Ik wil graag Marian Schutte bedanken voor het finetunen en redigeren van mijn boek. Het was een fijne samenwerking met jou. Je stemde steeds af hoe ik het graag wenste. Bedankt dat je mijn eigenheid hebt bewaard, zodat mijn boek ook mijn boek bleef. Ik ben dankbaar voor jouw medeleven, geduld en professionaliteit. Je hebt mij de weg gewezen hoe ik mijn boek kon verwezenlijken, dankjewel hiervoor.

Ik wil graag Ton Paulissen bedanken voor het vormgeven van mijn boek. Je zorgde voor de lay-out van mijn boek. Ik had alle vertrouwen in jou als vriend en professional. Je hebt al zoveel jaren mijn marketing verzorgd, visitekaartjes, brochures en website en nog veel meer voor mijn twee bedrijven. Je was de juiste persoon hiervoor. Dankzij jou ligt mijn prachtige boek bij de lezer in handen, dankjewel hiervoor.

Voorwoord

Dit boek gaat over mijn partner Edu. Mijn grote liefde met wie ik een harmonische, gelijkwaardige zielsrelatie had. Die relatie eindigde abrupt door zijn sterven. In een periode van slechts twee weken moest ik afscheid nemen van mijn grote liefde. Dit boek gaat naast het verlies van mijn partner over liefdesrelaties, vriendschappen en de relatie met jezelf. Wanneer je in rouw bent, komen al je relaties onder een vergrootglas te liggen. Die met je naasten, maar ook met jezelf. Ik hoop dat lotgenoten steun uit dit boek halen en inspiratie opdoen bij het rouwproces waarin ze zijn beland. Want ja, een rouwproces is iets wat je overkomt. Het is geen lijstje wat je afvinkt om daarna door te gaan waar je gebleven was.

Ik beschrijf in dit boek mijn eigen rouwproces en wat ik allemaal op mijn weg van verdriet en rouw ben tegengekomen. Soms leest het als een dagboek, zonder dag en tijd. Daarnaast ga ik wat algemener in op rouw. Ik heb er immers voor mijn werk al veel over gelezen en over mogen delen. Ik noem het rouwtheorie. Ik beschrijf wat rouw in kan houden en hoe je een rouwproces kunt aangaan. Daar voeg ik tips en adviezen bij.

Ironisch genoeg weet ik precies hoe het werkt als professional, als counselor en verliesbegeleider. Dagelijks begeleid ik mensen met verschillende soorten verlies. Ik loop met hen mee. Samen kijken we hoe ze met hun gevoelens van rouw om kunnen gaan op een manier die bij hen past. In ieder mens liggen alle antwoorden besloten, maar bij een heftige gebeurtenis en bij rouw, is het soms lastig daar bij te komen. Samen met de cliënt probeer ik de antwoorden te vinden.

Zelf ben ik stapje voor stapje mijn rouwpad opgegaan voordat ik de rust hervinden kon. Een paar maanden na Edu's sterven ging ik letterlijk op pad. Mijn rugzak gevuld met ongelof, verdriet en onrust. Ik liep de pelgrimstocht van Porto naar Santiago de Compostella, samen met mijn dochter Guusje. Zo maakten we letterlijk de weg vrij om onze hoofden te ordenen en ons te realiseren wat er in twee weken tijd gebeurd was met mijn partner en haar bonusvader. We liepen en waren stil, we liepen en huilden, we liepen en spraken met elkaar. Zo keken we het monster in de bek en werden we ons bewust van de bittere realiteit: Edu was echt gestorven. Ook deze tocht, ons rouwpad, beschrijf ik in dit boek.

Om haar privacy te waarborgen, wijd ik verder niet uit over mijn dochter. Wel vind ik het belangrijk dat de lezer begrijpt hoe rouw kan werken bij kinderen. Guusje's proces is daarvan een indringend voorbeeld.

In mijn verhaal heb ik de mensen over wie ik schrijf andere namen gegeven uit liefde en respect.

Vijftien jaar geleden stierf mijn vader. Ik voelde verdriet en ging daarmee om zoals ik dat van mijn ouders had meegekregen. Simpelweg sterk zijn en doorgaan. Verdriet mocht er even zijn. Maar zo simpel was het niet. Een half jaar later kreeg ik een burn-out. De tegenslagen en verliezen die ik in mijn leven had meegemaakt en niet had verwerkt, kwamen naar boven.

Na een periode van rust en herstel vond ik mijn eigen manier om met verlies en tegenslagen om te gaan. Sterk zijn en doorgaan was uitputtend. De weg van het verdriet aangaan en voelen wat er te voelen was, hielp me verder. Letterlijk door de pijn en het verdriet heengaan was de weg. Ik nam de tijd om te rouwen, verkleinde mijn wereld met mensen waar ik echt mezelf kon zijn, ging door de pijn heen en kwam stukje bij beetje verder in mijn rouwproces. Daarover gaat dit boek. Over pijn en rouw, over herstel en jezelf (her)vinden.

Ik hoop dat je mijn boek niet leest vanuit je hoofd, maar vanuit je gevoel, hart en buik. Zo komt het dieper bij je binnen en kun je ook zelf antwoorden vinden, die bij jouw situatie en gevoel aansluiten. Ik nodig je uit om niet alleen mijn verhaal te lezen, maar ook kijken wat in jezelf daarin tegenkomt of aangeraakt wordt. Je kunt ook een schrijftje aanschaffen en noteren welke dingen je herkent en hoe je ze bent aangegaan. En, misschien nog belangrijker: hoe je rouwproces zich ontwikkelt. Het kan je verder brengen en dat is precies wat ik je gun.

*Vanuit diepe liefde heb ik dit boek geschreven.
Zodat jij, Edu, niet vergeten wordt.
Mijn lief, je was zo'n puur en mooi mens.
Ik weet dat je het prachtig zou vinden
als je wist dat ik een boek over je schrijf.
Ook weet ik dat je hier helemaal achterstaat.
Wanneer ik schrijf voel ik dat je over mijn
schouder meekijkt.
Ondersteunend maar ook kritisch.
Want je was een journalist en perfectionist:
je was het allebei.*

Woorden van Edu

Als je me zou kennen...

Dan weet je dat ik altijd benieuwd ben naar de mens achter de mens.

Dan weet je dat ik het heerlijk vind om met jou en Guusje naar zee te gaan en om te kamperen of een vakantiehuisje te boeken.

Dan weet je dat ik graag kook voor mijn familie en vrienden, het liefst met een Belgisch Biertje.

Dan weet je dat ik een befaamd snookeraar en salsadanser ben.

Dan weet je dat op mijn bucketlist verre reizen staan: Indonesia, China, Cuba, IJsland, Nieuw-Zeeland, Italië. Verre reizen en motorrijden; het liefst tegelijkertijd.

Dan weet je dat ik nooit opgeef en dat ik slecht tegen mijn verlies kan.

Dan ken je mijn slogan: *“Ik begin waar anderen stoppen.”*

Dan ken je ook mijn andere slogan: *“Maak de reis naar de plek waar je wilt zijn.”*

Inhoud:

Hoofdstuk		pagina
1	Voorgeschiedenis Anneke	9
2	Voorgeschiedenis Edu	13
3	Voorgeschiedenis Guusje	17
4	We zochten persoonlijke groei en vonden elkaar	19
5	Samen leven & samen werken	25
6	We zijn er ziek van	33
7	Tot de dood ons scheidt	45
8	Een weg vinden zonder mijn grote liefde	~ Zomer 71 ~ Herfst 118 ~ Winter 130 ~ Lente 148
9	Anderhalf jaar later	~ Zomer 167

Anneke

Mijn naam is Anneke van Spaandonk, welkom in mijn boek. Voordat ik je meeneem in het grootste verlies van mijn leven, schets ik hoe mijn leven er uitzag voor ik Edu ontmoette.

Ik ben de jongste uit een gezin van vier. Na mijn zus en twee broers waren mijn ouders ook met mij weer ontzettend blij. Ze verwelkomden me warm. Het gezin was compleet. Tot mijn zevende jaar was ik een blij en enthousiast kind, vol levenslust en met veel vriendinnetjes om me heen. Ik was er veel te jong voor, maar mijn moeder deelde haar onvrede over haar huwelijk met papa met mij. In hoe ze deed en wat ze zei claimde ze mij en schetste ze een negatief beeld van mijn vader. Ik was de oogappel van mijn vader en wist geen raad met haar negativiteit. Alles wat ik wilde was dat ze gelukkig waren; ik hield immers van hen allebei.

Ik kwam in een spagaat. Onbewust ging ik voor mijn moeder zorgen. Dat kwam haar erg goed uit. Ze maakte mij verantwoordelijk voor haar levensgeluk. Hier werd het zaadje geplant voor het idee dat ik een 'zorgtaak voor anderen' had. Ik trok de problemen van mijn schoolvriendinnen letterlijk naar me toe en ging voor ze zorgen. Ik was dertien jaar en meer moeder dan gelijkwaardige vriendin. Precies in die tijd overleed mijn hartsvriendin. We zaten op de middelbare school, ons puberleven kon van start. Maar zover mocht het voor haar niet komen. Ze stierf onverwacht aan een hersenbloeding op dertienjarige leeftijd. Niet te bevatten! De dag ervoor zongen we naast elkaar in het koor en de volgende dag was mijn maatje er niet meer. Ze liet een grote leegte en een groot verdriet achter.

Na de middelbare school ging ik naar de kappersschool. Mijn oom en tante hadden een kapsalon; prachtig vond ik dat! Ik behaalde mijn diploma's en werkte voor verschillende kapsalons. Tijd om naar de place to be voor een kapster te vertrekken: Londen. Ik kon er aan het werk, maakte vrienden en ontmoette er mijn eerste grote liefde: James. Na drie jaar Engeland keerden we samen terug naar Nederland. Toen we net gesetteld waren, kreeg mijn vader een ernstig ongeluk. Hij hield er hersenletsel aan over met een sterke karakterverandering als gevolg.

Inmiddels liep mijn liefdesrelatie met James niet zoals we het beide wilden. Hij had een kinderwens. Op dat punt was ik nog lang niet, erkende ik. Een kind op de wereld zetten, wat een verantwoordelijkheid! Daarbij had ik een grote ontwikkelingsdrang in me. Mezelf uitvinden, andere paden inslaan, de wereld lag voor me open en daar ging mijn aandacht naartoe. James en ik vonden geen weg hierin. We besloten onze relatie na elf jaar te beëindigen. Kort daarna leerde ik Theo kennen. Smoorverliefd werd ik op hem. Het maakte me blind voor wat er echt aan de hand was. Theo maakte misbruik van mijn zorgkant. Het duurde een paar jaar voordat ik me bewust werd dat hij me gebruikte.

Eigenlijk kon ik het er niet bij hebben. Mijn vader kreeg een ongeluk en liep door een schedelfractuur een hersenbeschadiging op. Negen jaar lang zorgde mijn moeder dag en nacht voor hem. Maar toen hij een herseninfarct kreeg, raakte hij verlamd en was het verzorgingstehuis de plek waar het beste voor hem gezorgd kon worden. Achttien jaar ziek zijn en zorg, het had een enorme impact op ons gezin.

Mijn zorgreactie op mijn moeder, mijn vader, mijn relaties; ineens had ik het helder. Het was hoog tijd om voor mezelf te gaan zorgen. Ik vond een opleiding die me kon helpen mezelf te begrijpen, te ontdekken waar mijn zorgende rol en ontwikkelingsdrang vandaan kwamen: de opleiding voor counselor. Deze opleiding gaf me de nodige inzichten. Ik werd me bewust dat mijn ongelijkwaardige relatie met Theo geen toekomst had en besloot deze, na zeven jaar, te verbreken. Ook werd me duidelijk dat het slechte huwelijk van mijn ouders en het claimgedrag van mijn moeder mijn vaderbeeld had vertroebeld. Hoe hij functioneerde als echtgenoot had niets te maken met hoe hij als vader was. Hij was een warme, positieve, zorgzame en liefdevolle vader voor mij. Ik kwam erachter wie mijn vader voor me was en tegelijkertijd realiseerde ik me dat ik hem in achttien jaar stukje bij beetje was verloren.

Maar er gebeurden ook mooie dingen. Ik pelde mezelf en mijn relaties af en kon tot het besef komen dat ik klaar was om moeder te worden. Bij een kortstondige liefdesrelatie bleek dat ik het mooiste cadeau van mijn leven had ontvangen: ik was in blijde verwachting van een kind! Ik wilde de bevalling absoluut niet in mijn eentje doormaken en vroeg mijn hartsvriendin Dara me te ondersteunen. Ze was blij verrast dat ze deze rol op zich mocht nemen. Toen mijn vliezen braken, haastte ook zij zich naar het ziekenhuis. Ze was een liefdevolle en daadkrachtige vriendin op een tijdstip dat ik liefde en daadkracht meer dan nodig had. Ik vroeg haar de navelstreng door te knippen. Een prachtig, kwetsbaar moment voor ons allebei.

Ik was tweeënveertig jaar toen mijn lieve, stoere dochter Guusje geboren werd. Tot op de dag van vandaag ben ik er heel dankbaar voor dat zij mij gegeven is. Dat ik haar geboorte met Dara mocht beleven, was een bijzondere bezegeling van 35 jaar vriendschap. Guusje had bij haar geboorte meteen een lieve, betrokken tante in haar leven. Toen Guusje tien dagen oud was, overleed mijn vader plotseling. Het grote geluksgevoel van moederschap werd ogenblikkelijk overschaduwd door de dood. En daar bleef het niet bij. Ik schoot weer in mijn zorgrol voor mijn moeder. Ze was weduwe geworden en had me nodig. En natuurlijk was daar mijn lieve Guusje. Ook voor haar moest ik gewoon door. Het verdriet over mijn vader; ik kwam er niet aan toe. Een half jaar later kreeg ik een burn-out. Opgehoopte tegenslagen en verlieservaringen eisten hun tol. Sterk zijn en doorgaan werkte overduidelijk niet meer voor mij. Ik kwam mijn burn-out te boven door ruimte te maken voor gevoel en verdriet.

Een paar jaar later werd mijn moeder ziek. Er werd longkanker geconstateerd. Door alle verlies was ik bang voor de dood geworden. Ik leefde voortdurend in angst en concentreerde me op de vraag hoe lang ze nog had.

En toen gebeurde wat zo nodig en gelijktijdig zo mooi was. Een half jaar voor haar dood kon ik mijn angst omzetten naar genieten van elkaar in de tijd die ons restte. Mijn moeder overleed drieënhalf jaar na mijn vader. Wat was ik dankbaar dat ze mijn diploma-uitreiking als counselor nog kon meemaken. Trots zat ze in de kerk met natte ogen. De vijf jaren die volgden, had ik nodig om weer in balans te komen. En zoveel veranderingen door het moederschap. In de 5 jaar die volgden stond ik mezelf toe om mijn emoties te verwerken bij het verlies van mijn ouders, het besef om wees te zijn en de veranderingen door het moederschap, maar ook om te kunnen genieten van mijn kind en mijn werk. Ik kreeg ruimte voor een nieuwe stap en startte mijn praktijk **Counseling Innerlijke Kompas**. De plek waar ik mensen holistisch begeleid met hun verliezen.

Ik was drieënhalf jaar alleen en keek er naar uit om een leuke man te ontmoeten. Ik realiseerde me: je dient eerst gelukkig en tevreden met je leven te zijn, voordat je een gelijkwaardige partner aan kunt trekken. De kans om in een afhankelijkheidsrelatie te belanden zou groot zijn als ik er niet echt klaar voor was! Het enige wat ik wilde was gelijkwaardigheid. Een relatie als een aanvulling op wie ik was en hoe ik leefde. Een aanvulling, geen invulling. Eerdere relaties waren ongelijkwaardig geweest. Nooit had ik me helemaal kunnen geven aan mijn partners. Ik hield altijd een stukje reserve om controle te houden, zodat er geen misbruik van me gemaakt zou worden. Ik was bang om weer gekwetst te worden. Ik verlangde naar gelijkwaardigheid, naar een partner bij wie ik helemaal mezelf kon zijn. Met wie ik in overgave kon en durfde samen zijn. Met wie ik fijn en vrij kon praten en delen wat in ons leeft. Ik zocht in een partner openheid, vertrouwen en humor. Daarbij verlangde ik naar een gezinsleven en iemand die me steunde en hielp bij de opvoeding van Guusje. Wanneer ik stelletjes zag die ook in mijn branche samenwerkten, bedacht ik hoe geweldig het is als je samen elkaar kunt inspireren en samenwerken.

Tien jaar geleden schreef ik tijdens een cursus op wat ik in een man zocht en welke kwaliteiten hij moest hebben. De cursus ging over focussen waar je naar verlangt zodat je verlangen kan aantrekken wat je wenst. Die focus had ik en hield ik tien jaar lang!

*Mijn partner is een warme, lieve, sociale, onafhankelijke man.
We kunnen goed met elkaar communiceren. Geven en nemen is in balans.
We vertrouwen elkaar en hij kan goed met mijn dochtertje omgaan.
Hij houdt van haar of het zijn eigen kind is. Hij staat open voor mijn familie en vrienden. Ze mogen elkaar. We staan elkaar bij in goede en slechte tijden.
We hebben een gelukkig leven. We genieten van elkaar en halen zoveel mogelijk uit het leven. Ik voel me de gelukkigste vrouw/moeder op aarde.*

Edu

Dit hoofdstuk gaat over het leven van Edu, voordat ik hem kende. Ik kon zijn levensverhaal optekenen vanuit de verhalen die me verteld zijn door zijn familie.

Edu werd op 1 juli 1957 geboren in Sorong, een kustplaats in Indonesië. Vijf dagen oud was de kleine Edu, toen hij werd geadopteerd. Edu kwam in een warm nest terecht en werd welkom geheten door een strenge, maar rechtvaardige pleegvader en een lieve pleegmoeder. Vader, een KNIL-militair, was dol op Edu en droeg zijn zoon op handen. De overgang van Indonesië naar Nederland was groot; vooral vader moest zijn weg vinden. Moeder was lief, sociaal en zorgzaam en een geweldige kokkin. Door haar zorg was het altijd gezellig in huis. Iedereen was welkom en iedereen smulde van wat moeder maakte. Met zijn twintig jaar oudere halfzus Caja had Edu een hechte band. Ook was hij dol op zijn nicht Gwen. Zo was het leven in het warme adoptiegezin en het koude Nederland goed voor de kleine Edu. Edu was een echt buitenkind. Als het maar even kon, voetbalde hij met vrienden op straat. Zo werd hij een talentvolle voetballer en kwam zelfs in een selectieteam terecht. En als hij niet met de voet aan de bal kon, keek hij binnen voetbalwedstrijden op TV.

Edu's ouders waren gelovige mensen en namen het gezin mee naar de Pinkstergemeente, waar ze letterlijk hun geloof vierden. Edu was een rustig, observerend kind. Hij was zelfverzekerd en had een goed gevoel voor humor. Als kind al kon hij goed naar een ander luisteren en zijn interesse in de ander was oprecht. Maar wat hem vooral tekende was dankbaarheid. Hij was zijn ouders dankbaar voor wat ze voor hem deden en voor wie hij kon zijn. Voor hen deed hij zijn best op school. En dat voelde niet als een verplichting, maar als een liefdevolle logica. Het is hoogstwaarschijnlijk de tijd waarin zijn perfectionisme is ontstaan.

Geadopteerde kinderen zijn zich vaak al vroeg bewust van de zorg van hun pleegouders. Zo kunnen ze een loyaliteit opbouwen die verder gaat dan kinderen bij biologische ouders hebben. De tweede kans die geadopteerde kinderen kregen, zijn dan de basis voor loyaliteit en daaruit voortvloeiend kenmerken als perfectionisme, zoals bij Edu.

Op zijn twintigste verhuisde Edu van Twente naar Utrecht om er de HBO-opleiding journalistiek te volgen. Hij haalde zijn diploma en vond in Utrecht een geweldige baan als journalist. Edu genoot van zijn studie, zijn werk en zijn leven in Utrecht. Regelmatig zocht hij zijn ouders in Twente op en zo leerde hij Nada kennen. Ze werden verliefd, trouwden en kregen een zoon: Simon. Wat was Edu trots op dit mooie kind. Edu was een trotse, zorgzame en lieve vader. Drie jaar later kreeg Simon een broertje: Anthony. Ook hij was meer dan welkom.

Het huwelijk van Edu en Nada liep na vijf jaar uit op een scheiding. In 2009 stierven Edu's ouders in een half jaar tijd. Een tijd van rouw en verdriet. Maar daarnaast kon het verlangen zijn biologische moeder te ontmoeten, ontkiemen. Hij had jaren met deze wens gelopen, maar wachtte op het juiste moment. Edu wilde zijn pleegouders niet kwetsen door op zoek te gaan naar zijn moeder. Na het overlijden van zijn pleegouders, leek de tijd rijp voor Edu. Hij was vijftig jaar toen hij naar Indonesië reisde om zijn moeder, zijn halfbroers en -zussen te ontmoeten. En wat hij hoopte, gebeurde: zijn Indonesische familie sloot hem in hart en armen.

Met elkaar gingen ze naar een onbewoond eiland, waar ze een fantastische tijd hadden. Het is magisch hoe ze elkaar konden hervinden op een plek waar ze ongestoord samen waren en hun levens konden delen zoals ze dat wensten. Kort daarop overleed Edu's moeder. Het is alsof ze gewacht had. Alsof ze pas kon gaan nadat ze haar eerste kind weer omarmen kon.

In de loop van zijn leven maakte Edu een aantal psychoses door. Ze zijn mijns inziens direct te koppelen aan de spanning die hij al jong te verduren kreeg. Vanaf zijn eerste dagen heeft Edu immers al zo ontzettend veel meegemaakt.

Gemis aan binding en veiligheid die bij een vroege adoptie aan de orde zijn, kunnen een basis vormen van spanning. En die spanning zoekt een weg naar buiten.

Edu zelf was er laconieker over. *“Ik heb geweldige adoptieouders gehad en zoveel liefde van ze gekregen,”* zei hij. *“Dát is pas een basis!”* Hij ging in therapie voor zijn psychoses, wist zich te herpakken en kwam weer in zijn kracht te staan.

Toen hij er klaar voor was, begon het verlangen naar een vervullende relatie te borrelen bij Edu. Hij nam zijn wensen mee in zijn dagelijkse gebeden en vroeg om rust en steun bij het vinden van een gelijkwaardige, harmonische relatie op zielsniveau. Gelukkig was hij al. Zijn leven was op orde, hij had fijne vriendschappen en hechte familiebanden. Hij was vader van twee zonen en gezegend met zijn kleinzonen Levi en Don. Hij was gelukkig met zijn bedrijf Herpak waar hij als life-coach werkte en zijn cliënten weer krachtig in de maatschappij kon zetten. Edu genoot van salsa en was een passionele salsadanser en -docent. Hij snookerde, wandelde en fietste met vrienden en ging met hen op vakantie. Edu's leven was goed, hij was gelukkig. Een vrouw was welkom in zijn leven en in zijn hart.

Maar er was een valkuil en daar hield hij rekening mee. In het verleden had hij vrouwen aangetrokken die op hem leunden en steunden. Edu toonde zich in die relaties de magische redder, maar werd daar uiteindelijk niet gelukkig van. Om dit patroon te doorbreken wilde hij dat zijn volgende relatie gelijkwaardig zou zijn. Een authentieke vrouw, competitief, sociaal en in balans, dát is wat hij zichzelf gunde.

